

HAI/22888-1/2023

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL
HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI JÁRÁSI HIVATALA

Digitálisan aláírta: Dr. Ficsor László
Dátum: 2023.09.07 16:04:40 +02'00'

Ügyiratszám: HB-05/NEO/01269-8/2023.
Ügyintéző: Dr. Balogh Andrea Éva
Telefon: (+36 52) 550-398

Tárgy: Tájékoztató megküldése a Képviselő-
testület 2023. szeptember 28.-ai ülésére
Hiv. szám: -
Melléklet: Tájékoztató

Szólláth Tibor
polgármester

Hajdúnánás Városi Önkormányzat

Hajdúnánás
Köztársaság tér 1.
4080

Tisztelt Polgármester Úr!

HBVMKH Hajdúböszörményi Járási Hivatala részéről csatoltan megküldjük a Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 2023. szeptember 28.-ai ülésének, „Tájékoztató Hajdúnánás város közegészségügyi helyzetéről” napirendi pontjához elkészített tájékoztatónkat.

Hajdúböszörmény, *időbélyegző szerint*

Tisztelettel:

Dr. Ficsor László
hivatalvezető

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL
HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI JÁRÁSI HIVATALA

***Tájékoztató
Hajdúnánás város közegészségügyi helyzetéről***

2023. augusztus

BEVEZETŐ

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 6. § (1) bekezdés k) pontja szerint az egészségügyi államigazgatási szerv (járási hivatal) a helyi önkormányzatokat rendszeresen, szükség esetén alkalmyszerűen tájékoztatja a lakosság egészségi állapotáról, az egészség romlását kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról.

Jelen tájékoztató célja, hogy a társadalmi, gazdasági folyamatokra befolyással bíró döntéshozók megismerjék Hajdúnánás lakosságának egészségi állapotát meghatározó közegészségügyi tényezőket, illetve a jellemzőbb mutatókat.

1. DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐK

A demográfiai helyzet ismerete meghatározó tényező a lakosság egészségi állapotának elemzésében. Hajdúnánás állandó lakosságának száma 2022. január 1-jén 16 549 fő, melyből 8 136 férfi és 8 413 nő volt. A település népességének túlnyomó részét mindkét nem esetében a munkaképes korosztály (15-64 évesek) adja, a férfiaknál ez az arány 69%, nők esetében pedig 62,4%.

Nem	Lakónépesség (fő)	0-14 év közöttiek (fő)	15-64 év közöttiek (fő)	65 év feletti (fő)
Férfi	8 136	1 229	5 615	1 292
Nő	8 413	1 176	5 254	1 983

1. táblázat: Hajdúnánás népességének korcsoportok szerinti megoszlása 2022. január 1-jén.

Forrás: Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Hajdúnánáson 2021. évben az elveszületések száma 166 fő, az elveszületési arányszám – egy adott évi elveszületések számának a lakosság évközépi számához viszonyított aránya – ezer főre vetítve a vizsgált időszakban a legmagasabb értéket 2019. évben érte el. 2021. évben a halálozások száma 277 fő volt. A halálozási arányszám – egy adott évi halálozások számának a lakosság évközépi számához viszonyított aránya – az elveszületési arányszámtól magasabb, az utolsó vizsgált években növekvő mértékű volt. A településen a népesség természetes fogyása figyelhető meg, melynek értéke 2021. évben 6,6 fő volt ezer főre vonatkoztatva.

2021. évben a terhesség-megszakítások száma 37 (2017:47; 2018:40; 2019:43; 2020:33) volt, csecsemőhalálozás nem történt a településen 2011. év óta.

Az öregedési index – a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) aránya – a lakónépesség előreagedését jelzi.

Időszak	Állandó népesség száma	Élveszületések száma	Élveszületési arányszám 1000 főre	Halálozások száma	Halálozási arányszám 1000 főre	Öregedési index
2017.	17 169	137	7,9	194	11,2	129
2018.	17 059	167	9,7	261	15,2	130
2019.	16 961	181	10,6	244	14,3	134
2020.	16 859	173	10,2	272	16,0	135
2021.	16 674	166	9,9	277	16,5	135

2. táblázat: Éves településstatisztikai adatok 2017 - 2021-es településszerkezetben

Forrás: ksh.hu

2. KÖRNYEZETI TÉNYEZŐK

2.1. Ivóvíz

A lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása

Az ivóvíz minősége szigorúan szabályozott, stratégiai fontosságú közegészségügyi kérdés. A hatósági tevékenység alapvető célja az ivóvízzel összefüggésbe hozható egészségkockázat minimalizálása.

Az ivóvíz minőségét elsősorban a vízforrás minősége – rétegvíz esetében a természetes víz-kőzet kölcsönhatás –, valamint az alkalmazott vízkezelési technológia határozza meg.

A víz akkor felel meg az ivóvízminőségi követelményeknek, ha nem tartalmaz egészségre veszélyes mennyiségben vagy koncentrációban kémiai, fizikai anyagot, mikroorganizmust, parazitát, viszont tartalmaznia kell az emberi szervezet számára fontos ionokat, egyúttal jóízűnek kell lennie.

A megfelelő minőségű ivóvíz alapvető fontosságú az emberi egészség szempontjából. A vízminőség értékelése a fogyasztási pontokon vett ivóvíz minták kémiai, mikrobiológiai és mikroszkópos biológiai vizsgálatán alapul. A közüzemi ivóvíz szolgáltatás során a megfelelő vízminőséget azon a vízkivételi helyen kell biztosítani, ahol emberi fogyasztás céljára rendeltetésszerűen vételeznek vizet. Az ivóvíz minőségét a népegészségügyi hatóság, valamint az ivóvízellátó rendszer üzemeltetője az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 5/2023. (I. 12.) Korm. rendeletben foglalt előírás alapján számos, potenciálisan egészségkárosító hatással bíró paraméter vonatkozásában rendszeresen ellenőrzi.

2022. évben Hajdúnánás település közműves ivóvízellátása mennyiségi szempontból megfelelő volt, a vízforrás jellegét tekintve rétegvíz. A települést ellátó közüzemi vízművet a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. üzemeltette.

A szolgáltatott ivóvíz minősége

2022-ben határérték túllépés egy esetben fordult elő, a mikrobiológiai vízminőségi jellemzők tekintetében. A hatósági minta vizsgálati eredménye alapján *Enterococcus* bélbaktériumok vízminőségi jellemző volt kimutatható az ivóvízben. A határérték túllépés lokális jellegű volt, kiterjedt szennyezettséget nem mutatott. Az ivóvízminőség-javítására irányuló szükséges intézkedések a Hajdúböszörményi Járási Hivatal (a továbbiakban: járási hivatal) és az üzemeltető részéről haladéktalanul megtörténtek.

A mikrobiológiai, kémiai és mikroszkópos biológiai szempontból kifogásolt (parametrikus értéket meghaladó) ivóvíz minőségi eredmény nem fordult elő.

2022-ben az ivóvízzel kapcsolatban lakossági panaszbejelentés a járási hivatalhoz nem érkezett.

Ivóvíz eredetű megbetegedések

Methaemoglobinaemia vagy más, ivóvízzel kapcsolatba hozható megbetegedés, ivóvízjárvány az elmúlt évben nem fordult elő.

Átmeneti ivóvízellátás

A településen a vizsgált időszakban átmeneti ivóvízellátás nem fordult elő.

2.2. Fürdővíz

A Hajdúnánáson üzemelő fürdő, a Hajdúnánási Gyógyfürdő gyógyászati ellátás szempontjából regionális kategóriába tartozik. A fürdőt 2 mélyfürású hidegvizes kút, 1 gyógyvizes kút és 1 melegvizes kút látja el. A fürdő zárt (fedett) részében két töltő-ürítő – a vízforgató berendezés létesítése, illetve üzemeltetése alóli felmentéssel rendelkező – medence üzemel. A fürdőben működő 2 db szaunához kapcsolódóan 1-1 hideg-melegvizes merülő (vízforgatós) medencét üzemeltetnek, illetve a gyógyászati részlegen 1 töltő-ürítő üzemű súlyfürdő is működik. A szabadtéri strandon 2 gyógyvizes medence és 1 élménymedence üzemel. Szezonálisan, vízforgatós üzeműben további egy úszómedence, két tanmedence és egy gyermekpancsoló medence található.

2022. évben a medencék hatósági vízminélai bakteriologiail szemponlból Coccus szám, Fecal Coliform, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa miatt, míg a kémiai paraméterek tekintetében pH, trihalo-metán határérték túllépés miatt voltak kifogásolt minőségűek.

A szabadtéri gyógy I, szabadtéri gyógy II, fedett gyógy I, fedett gyógy II és súlyfürdő és élménymedence üzemeltetésének megtiltására került sor Vibrio cholerae jelenléte miatt.

Az elrendelt vízminőség-javító intézkedések elvégzését követően benyújtott önellenőrző vizsgálatok eredményei megfeleltek a jogszabályban meghatározott követelményeknek. Fürdővíz eredetű megbetegedés vagy annak gyanúja nem fordult elő.

A 2023. évben a szezon közben tartott közegészségügyi ellenőrzés során tapasztalt hiányosságok jelentős része az utóellenőrzés idejére megszüntetésre kerültek. A járási hivatal felhívta az üzemeltető figyelmét a jogszabályban előírt működtetési feltételek folyamatos biztosítására.

2023. évben a gyógyvízes kút határérték feletti Coccus száma miatt került sor vízminőség-javító intézkedés elrendelésére, melyet követően a kút vize megfelelő eredményű lett. A medencék hatósági vízminélai bakteriologiail szemponlból Coccus szám, Fecal Coliform, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa miatt, míg a kémiai paraméterek tekintetében szabad aktív klór határérték túllépés miatt voltak kifogásolt minőségűek.

2.3. Gyermek- és ifjúság-egészségügy

Hajdúnánáson önkormányzati fenntartásban 2 bölcsőde, 1 óvoda (5 telephellyel, ebből 1 Tedejen) üzemel. A Hajdúböszörményi Tankerületi Központ 1 általános iskolát (4 telephellyel) és 1 kollégiumot, a Berettyóújfalui Szakképzési Központ 1 középiskolát (2 telephellyel) üzemeltet. Alapítványi fenntartásban 2 családi bölcsőde, egyházi fenntartásban 1 óvoda, 1 általános iskola és 1 gimnázium működik.

A már meglévő Hajdúnánási Városi Bölcsőde épülete részben felújított, illetve a négy gondozási egységet tartalmazó épületrész új építésű, melynek működtetése megfelel a közegészségügyi szempontoknak. 2020. évben a korábbi óvodai épület korszerűsítését követően egy új gondozási egységként 12 férőhelyes bölcsőde épület – Iciri-Piciri Bölcsőde – átadására került sor.

2021. évben a 7 férőhelyes Napsugár és az 5 férőhelyes Tündérvirág családi bölcsődék kezdtek meg működésüket a Segítségél Élők Alapítványa fenntartásában. A családi bölcsőde épülete az Alapítvány által működtetett, támogatott lakhatással egy épületben, attól elkülönítve, külön bejáratall lett kialakítva a közegészségügyi követelményeknek megfelelően. A gyermekek étkeztetése a szülők által biztosított étellel megoldott (az épületben melegítőkonyhát alakítottak ki).

Az óvodák közül a székhelyintézmény egy korábbi általános iskolai épületből lett kialakítva, mely egy általános iskolával közös épületben, de külön udvarall működik. Tagintézményei közül az Eszterlánc Óvoda és a Gyermekkert Óvoda épülete óvodának épült célépület, a Tedejen található tagintézmények, a Hétszínvirág Óvoda és a Szivárvány Óvoda átalakított épületben vannak elhelyezve.

2020. és 2021. évben került sor az óvodák közegészségügyi körülményeinek ellenőrzésére, mely alapján megállapítható, hogy az óvodák épületei jól karbantartottak, közegészségügyi szempontból megfelelő állapotúak. Az Eszterlánc Óvodában tapasztalt közegészségügyi hiányosságok közül a tisztasági meszelés és az udvar rendbetétele a tanévkezdésre megvalósult.

2020. évben a Hajdúnánási Református Általános Iskola bővítése során átadásra került 3 tanterem, nevelői szoba és szociális helyiségek.

2.4. Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy

A közétkeztetés szabályozása az egészségügyi szakterület számára kiemelten fontos. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezés biztosítását.

A táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet (a továbbiakban: közétkeztetési rendelet) 2015. szeptember 1-jétől táplálkozás-egészségügyi kritériumrendszer kötelező alkalmazását vezette be a közétkeztetésben.

A közétkeztetési rendelet az ételek sótartalma tekintetében korcsoportonkénti maximumot és 2021. szeptember 1. napjáig elérendő célértéket határozott meg a fokozatosság elve alapján a sótartalom csökkentése érdekében.

A közétkeztetők számára biztosított átmeneti idő 2021. szeptember 1-jén lejárt, így a rendelet 5. mellékletében meghatározott korcsoportonként megengedett napi só bevitel értékeit kell betartani. Egyre több gyártó csökkentett sótartalmú alapanyagokat biztosít, és a közétkeztetők is próbálják kiváltani a só egyéb fűszerekkel, de még így is problémát jelent a rendelet ezen előírásának való megfelelés.

A módosított közétkeztetési rendelet lehetővé teszi a nevelési-oktatási intézményben – amennyiben a közétkeztetés keretében nem biztosítható a gyermek és a tanuló diétás étkezése – a szülő által bevitt, vagy rendelt étel intézményben történő elfogyasztását. Ennek érdekében a nevelési-oktatási intézmény vezetője köteles biztosítani a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit.

A fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást, gyermekvédelmi szakellátást, illetve szociális szakosított ellátást nyújtó intézményben, valamint a nevelési-oktatási intézményben minden, szakorvos által igazolt diétás étkezést igénylő személy számára az állapotának megfelelő diétás étrendet kell biztosítani, figyelemmel az étkezések szakorvos által meghatározottak szerinti időzítésére és az étel dietetikus által meghatározott megfelelő adagolására, különös tekintettel a szénhidrátanyagcsere-rendellenességgel élő személyekre.

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 2023. július 1-től hatályos módosítása értelmében az egészségügyi államigazgatási szerv táplálkozás-egészségügyi minősítést végez az egészségügyi intézményekben, a nevelési-oktatási intézményekben, továbbá a szociális ellátás, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás keretében bármely formában nyújtott étkeztetés területén.

A közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól szóló 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése alapján az ajánlatkérőnek minden esetben vizsgálnia kell a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló rendeletnek való megfelelést, a szolgáltató táplálkozás-egészségügyi minősítési eredményeinek százalékos minősítési átlaga alapján, amennyiben rendelkezik már minősítéssel.

A minősítés komplex folyamat, mely helyszíni közegészségügyi ellenőrzést (személyi feltételek, nyersanyag-kiszabati ív, étlap, felhasználási előírások, korlátozások, tilalmak, tájékoztatási kötelezettség betartása), valamint az étlap és a nyersanyag-kiszabati alapján elvégzett tápanyagszámítást foglalja magába.

Hajdúnánáson a bölcsőde és az oktatási intézmények étkeztetését a Hajdúnánási Gyermekek- és Közétkeztetési Kft., valamint a Hajdúnánási Református Egyházközség fenntartásában üzemelő főzőkonyha látja el.

2022. évben és 2023. évben az oktatási és gyermekvédelmi intézményekben tápanyagszámítással, étrendértékeléssel és étlapelemzéssel történt a gyermekeknek biztosított étkeztetés megfelelőségének vizsgálata.

2022. évben került sor a Hajdúnánási Gyermekek- és Közétkeztetési Kft. által biztosított 1-3 éves korosztály napi négyszeri, a 4-6 éves, a 7-10 éves és a 11-14 éves korosztály napi háromszori, valamint a 15-18 éves korosztály napi egyszeri étkeztetésének táplálkozás-egészségügyi és dietetikai értékelésére, és az az alapján történő minősítésére. A minősítés valamennyi korosztály esetében megfelelő eredménnyel zárult, intézkedésre nem került sor.

2023. évben a Hajdúnánási Református Egyházközség főzőkonyhája által biztosított, a 4-6 éves, a 7-10 éves és a 11-14 éves korosztály napi háromszori, valamint a 11-14 éves korosztály napi egyszeri étkeztetésének táplálkozás-egészségügyi és dietetikai értékelése, és az az alapján történő minősítése történt. A minősítés valamennyi korosztály esetében megfelelő eredménnyel zárult, intézkedésre nem került sor.

A minősítés során a fentiekben jelzett közétkeztetők által az egyes korosztályok számára biztosított ételek az energiatartalom, tej és tejtermékekből biztosított kalcium tartalom, a naponta biztosított zöldség és gyümölcs, a gabona alapú termékek mennyisége szempontjából megfelelőnek bizonyultak, a legnagyobb problémát továbbra is a sótartalom betartása okozta.

Összességében elmondható, hogy megfelelő minőségű és mennyiségű, változatos ételeket fogyasztanak a gyermekek a közétkeztetés során.

2022. évben a Hajdúnánási Református Egyházközség fenntartásban működő szociális intézmények által biztosított étkeztetés értékelése is megtörtént. A bentlakásos szociális intézmények étkeztetésére a közétkeztetési rendelet előírásai közül a diétás étkeztetés és a korosztálynak szükséges energiatartalom biztosítására vonatkozó előírások alkalmazandók.

Az ellenőrzés eredménye alapján megállapításra került, hogy a gondozottak számára naponta biztosított átlag energia értékek megfeleltek a jogszabályi előírásoknak, valamint biztosították a szakorvosi javaslat alapján előírt diétás ételeket is.

3. NEMDOHÁNYZÓK VÉDELME

A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény hatályba lépését követően többször került módosításra, melyet a piacon megjelenő új típusú dohánytermékek (elektronikus cigaretta (e-cigaretta), hevített dohánytermékek, nikotinos tasak) tettek indokoltá.

2021. évtől dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék fogyasztása köznevelési intézményben, valamint gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményben tilos. 2023. évtől köznevelési intézményben, személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményben, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményben valamint egészségügyi intézményben dohánytermék kiskereskedelmére irányuló tevékenység nem végezhető, dohánytermék árumintaként nem forgalmazható, dohánytermék árusítása automatából nem megengedett.

2023. július 1-től dohányzási célú gyógynövénytermék körébe tartozik az a növény-, gyógynövény- vagy gyümölcsalapú termék, amely nem tartalmaz dohányt és hevítéssel, vagy égési folyamat során fogyasztható („hevítéssel” egészült ki a törvény szövege).

2023. szeptember 1-től a dohányzás számára kijelölt helyek kivételével nem szabad dohányozni, elektronikus cigarettát, dohányzást imitáló elektronikus eszközt, vagy vízipipát használni („vízipipával” egészült ki a törvény szövege).

2020-2022. évben Hajdúnánáson a nemdohányzók védelmében 37 db ellenőrzés történt (20 közfoglalmú intézményben, 6 egészségügyi szolgáltatónál, 9 közoktatási és gyermekvédelmi intézményben, 2 buszmegállóban és vasúti pályaudvaron), amelyek során jogsértő magatartás nem került megállapításra, így intézkedésre sem került sor.

4. JÁRVÁNYÜGYI HELYZET

4.1. Fertőző megbetegedések előfordulási gyakorisága

2022. évben a járási hivatal illetékességi területéről (Hajdúböszörményi és Hajdúnánási járás) 8 369 fertőző megbetegedést jelentettek a háziorvosok, ebből Hajdúnánásról 2 059 esetet, melyből 1 714 esetben igazolódott a diagnózis.

Az 1 714 eset alakulása: Covid-19 fertőzés 1 626, Varicella 57, Scarletina 2, Streptococcus pneumoniae okozta invazív megbetegedés 1, gyomor-bélrendszeri megbetegedések (24 eset), amelyek során elvégzett laboratóriumi vizsgálatok a betegek 83%-ánál bakteriális fertőzést (12 Campylobacteriosis, 5 Salmonellosis, 3 E.coli), 8%-nál vírusfertőzést (2 rotavírus okozta gastroenteritis), 8%-nál élősködők okozta fertőzést (1 Cryptosporidiosis, 1 Giardiasis) igazoltak. Q-láz megbetegedések száma 1, Lyme-kór 2, újonnan regisztrált hepatitis B vírus hordozó 1.

A bejelentett és validált fertőző megbetegedettek közül a fertőzéshez köthetően Hajdúnánáson 20 esetben következett be a betegek elhalálása.

A validált bejelentések (1 714) közül 165 betegnél volt szükség kórházi ápolásra (a betegek 86%-a Covid-19 fertőzött volt).

2022. évben Hajdúnánáson enterális járvány nem fordult elő.

4.1.1. Veszettség (Lyssa - fertőzésre) gyanús sérülések alakulása

A veszettség megbetegedés az ún. Lyssa-vírus által okozott fertőzés következtében a központi idegrendszerben kialakult gyulladásos folyamat. A járási hivatal illetékességi területén 2022. évben 91 esetben történt Lyssa vírussal való potenciális fertőzésre lehetőséget adó sérülés, amelyek közül 35 Hajdúnánáson fordult elő. A 35 esetből 9 esetben a sérülést okozó állat nem volt megfigyelhető, így az érintettek megkapták a veszettség elleni 4 oltásból álló védőoltási sort. A 35 sérülést 23 esetben kutya, 10 esetben macska, 1 esetben patkány és 1 esetben ló okozta.

4.1.2. Ritkábban előforduló fertőző megbetegedések

Egy 23 éves nő betegnél Cryptosporidiosis fertőzést diagnosztizáltak (előzőleg sushit fogyasztott). Súlyos enterális tünetei miatt kórházba került, majd szövödménymentesen gyógyult. A megbetegedést egy apró egysejtű parazita, a *Cryptosporidium parvum* okozza. A fertőzés egészséges immunrendszerű embereknél hasmenéssel jár, legyengült immunrendszer esetében viszont – kezelés nélkül – akár életveszélyes állapot is kialakulhat. A fertőzést az „utazók hasmenésének” is szokták nevezni, mivel a parazita gyakran fertőzött víz (patak, tó, forrás) vagy fertőzött, nem megfelelően hőkezelt étel fogyasztásával terjed.

4.1.3. Influenza

A vármegyében a 2022/2023. évi szezonban a korábbi – COVID-19 járvány alatti – időszakhoz képest sokkal erősebb influenza aktivitás volt tapasztalható. A 2023. év 3. és 14. hete közötti időszakban jelentősen járványküszöb feletti volt a megbetegedések előfordulása. A legtöbb megbetegedés a 9-10. héten fordult elő. A megbetegedések elsősorban a fiatalabb korosztályt érintették.

Az influenza figyelőszolgálat működtetése során Hajdúnánáson rendszeres adatszolgáltatásra 1 gyermek háziorvos és 2 felnőtt háziorvos került kijelölésre. Hajdúnánásról a 2022/2023. évi influenza szezonban közösségi halmozódásról 1 esetben érkezett bejelentés (Városi Bölcsődében 46 főből 17 fő hiányzott influenzaszerű tünetekkel a 2022. év 51. hetében).

A vármegyében 7 orvos végzett mintavételezést az influenza figyelő szolgálat működése alatt (Hajdúnánás nem került kijelölésre). Összesen 84 db minta került beküldésre, melyek laboratóriumi vizsgálata 17 esetben igazolt Influenza A, 8 esetben Influenza B vírus fertőzést, 13 betegnél SARS-CoV-2, míg 3 beteg esetében RSV fertőzés igazolódott. 43 beküldött minta vizsgálata negatív eredménnyel zárult.

Az influenza elleni védekezés egyik lehetséges módja az influenza elleni védőoltás. A meghatározott kockázati csoportok (60 éven felüliek, krónikus betegek, szociális otthonok lakói, egészségügyi dolgozók) részére térítésmentesen igénybe vehető az influenza elleni védőoltás. A 3 éven felüliek védőoltásához – a háziorvosok által leadott igények alapján – 1 320 adag térítésmentes influenza elleni oltóanyag (3Fluart) került Hajdúnánásra kiszállításra, melyből 1 196 adag oltóanyagot használtak fel.

4.2. COVID-19 járvány

SARS-CoV-2 vírusnak nincs szüksége közvetlen érintkezésre ahhoz, hogy tovább terjedjen, így a járványügyi intézkedések kiemelten fontos szerepet játszottak a betegség terjedésének mérséklésében. A köznevelési és szociális intézmények a járványügyi intézkedések fontos színterei voltak, tekintettel arra, hogy a terjesztő közegben egyidejűleg több ember viszonylag hosszú időn keresztül tartózkodik, valamint, hogy két veszélyeztetett korcsoport van kitéve nagy kockázatnak. A járási hivatal a hatályos eljárásrendnek megfelelően minden indokolt esetben megtette a szükséges intézkedéseket (járványügyi vizsgálat, az igazoltan fertőzött egyén szoros kontaktjainak járványügyi megfigyelése).

2020. évben a járási hivatal illetékességi területén összesen 3 260 Covid-19 megbetegedés igazolódott, amelyek 32,5 %-a volt hajdúnánási. 2021 évben az igazolt esetszám az előző évihez képest több mint

duplájára nőtt, amelynek 25 %-a volt hajdúnánási. 2022. évben az esetszám – az előző évi adatok alapján - 4 %-os csökkenést mutatott.

2022. február hónapban a Hajdúnánási Református Szociális Gondozási Központban fordult elő COVID-19 megbetegedések halmozódása. Az idősok otthonában 32 főből 16 fő betegedett meg (11 ellátott, 5 fő dolgozó). A magas átvittottság, valamint a hígiénés rendszabályok szigorú betartásának következtében a járvány kedvezően alakult (szövődményes esetek, halálozás nem fordult elő, a betegek tünetei enyhék voltak, kórházi kezelésre nem volt szükség).

4.3. A védőoltások teljesítése

A Magyarországon érvényben lévő, életkorhoz kötött kötelező védőoltási rend eredményes módja a védőoltással megelőzhető fertőző betegségek elleni küzdelemnek. A hazánkban tapasztalható – a fejlettebb gazdasággal rendelkező országokhoz képest kedvezőbb – járványügyi helyzet háttérében a közel 99%-os átvittottság áll.

Jelenleg 12 kötelező (TBC (BCG), diftéria, szamárköhögés, tetanusz (DTPa), Haemophilus influenzae b okozta fertőzések (Hib), járványos gyermekbénulás (IPV), kanyaró, mumpsz, rubeola (MMR), B típusú fertőző májgyulladás (Hepatitis B), pneumococcus baktériumok okozta betegségek (PCV)), bárányhimlő (Varicella) és 1 önkéntesen választható (humán papillomavírus (HPV) elleni) védőoltás tartozik az oltási rendszerbe.

A fentiekén kívül a 2 éven aluliak számára meningococcus C konjugált vakcinák 100%-os TB támogatással rendelhetők a háziorvosok által.

2019. év szeptemberétől életkorhoz kötött kötelező a bárányhimlő elleni védőoltás, amelyben legelőször a 2018. augusztus hónapban születettek részesültek. A védőoltás 2 részoltásból áll, melyeket 13 és 16 hónapos korban kapnak meg a csecsemők.

Védőoltásokkal kapcsolatos szövődmény vagy oltási baleset nem került bejelentésre az elmúlt évben Hajdúnánásról.

4.3.1.Folyamatos védőoltások alakulása

Hajdúnánáson az életkorhoz kötött kötelező folyamatos oltások (BCG, DTPa, Hib, IPV (2,3,4,18 hó), PCV (1,2,3), MMR vakcina, DTpa + IPV (6 éves), Varicella (I, II) teljesítése 2022. évben a kötelezően jelentendő korcsoportokban 99-100% volt. Tartós kontraindikáció (epilepszia miatt), valamint kórházi kezelés miatt volt oltási elmaradás 2 fő esetében.

4.3.2.Iskolai kampányoltások alakulása 2022. évben

Az életkorhoz kötött kötelező oltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni, a kampányoltások – a tanulók életkorától függetlenül – iskolai osztályokra vonatkoznak.

Hepatitis B (B típusú fertőző májgyulladás) elleni védőoltás

A vérrel, testvadások útján történő fertőzés ellen 1999 óta kötelező az oltás az általános iskolák jelenleg 7. évfolyamát végző tanulói körében. Az oltás két részletből áll, az első részlet szeptemberben kerül beadásra, majd fél év múlva egy emlékeztető oltás szükséges.

A 2022. március havi kampányoltások eredményeként Hajdúnánáson 172 főből 172 oltására került sor. A 2022. szeptemberi oltások eredményeként Hajdúnánáson 158 oltandó főből 158 fő oltása megtörtént, az átvittottság 100%.

MMR elleni (morbili: kanyaró, mumpsz: járványos fültőmirigy-gyulladás, rubeola: rózsahimlő) emlékeztető védőoltás

Kötelező az általános iskolák 6. évfolyamát végző tanulói esetében.

A 2022. szeptember havi kampányoltások eredménye Hajdúnánáson 132 főből 132 oltott, az átvittottság 100%.

DTPa elleni (diftéria: torokgyík, tetanusz: merevgörccs, pertussis: szamárköhögés) emlékeztető védőoltás

Kötelező az általános iskolák 6. évfolyamát végző tanulói esetében.

A 2022. október havi kampányoltások eredménye Hajdúnánáson 132 főből 132 oltott, az áttoltottság 100%.

HPV (humán papillomavírus) elleni önkéntes védőoltás

A védőoltás 2014. év őszétől önkéntesen igénybe vehető az általános iskolák 7. évfolyamába járó leányok részére. A 2021/2022. tanévtől kezdődően már a fiúk részére is önkéntesen igénybe vehető a térítésmentes oltás. Az oltás két részletből áll, az első részlet beadására októberben kerül sor, majd fél év múlva egy emlékeztető oltás beadása szükséges.

A 2022/2023-as tanévben a 168 fő jogosult közül 7 fő már előzőleg oltott volt HPV ellen. Az oltást 132 fő igényelte, az áttoltottság 82% volt.

Nemenkénti alakulás:

Leányok esetében az oltásra jogosultak száma 82 fő. 1 fő már előzőleg részesült oltásban így, 81 főből 71 fő kérte az oltást. A fiúk esetében a jogosultak száma 86 fő. 6 fő már előzőleg részesült oltásban így, 80 főből 61 fő kérte az oltást.

2022-ben védőoltási elmaradás szülői hanyagság, gondatlanság miatt nem fordult elő Hajdúnánáson, így hatósági intézkedésre nem volt szükség.

4.4. Fejtetvesség

Hajdúnánáson az óvodás gyermekek és az iskolások szűrését a jogszabályi előírások figyelembe vételével a védőnők végzik. A szűrésekről megküldött jelentések alapján megállapítható, hogy a településen a fejtetvesség mértéke 2022. évben jelentős mértékben nem változott az előző évhez képest. Az óvodákban a fejtetvesség mértéke 0%-ról 0,4%-ra emelkedett, az általános iskolákban 0,7%-ról 0,2%-ra csökkent, míg a középiskolákban az előző évhez hasonlóan nem fordult elő tetvesség.

A gyermekek fertőzöttségének felszámolása a szülő feladata, melyet a védőnői szolgálat munkatársai tanácsadással segítenek, ismételt fertőzés esetén a kiszűrtek kezelését is elvégzik. Hatósági közreműködésre 1 alkalommal volt szükség Hajdúnánáson. Iskolavédőnő jelzése alapján egy 5 fős család részére személykezelés végzéséhez került kiadásra tetűirtószer.

5. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

5.1. Alapellátás

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik a háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásról, valamint az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyi ellátórendszer átalakításának részeként 2023. január 1-től az Országos Mentőszolgálat (továbbiakban: OMSZ) feladata az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátás, 2023. július 1-től pedig az állam gondoskodik – a vármegyei irányító intézmény útján – a területi védőnői ellátásról.

Hajdúnánás város lakosságának egészségügyi alapellátása 8 területi ellátási kötelezettséggel működő felnőtt háziorvosi körzet, 3 házi gyermekorvosi körzet, 4 fogorvosi körzet, 7 területi védőnői körzet, 1 iskola-egészségügyi körzet (6 iskola-egészségügyi szolgáltató) által biztosított, kiegészítve a központi ügyeleti ellátással.

A pályázat eredményeként kialakított Csohány Jenő Gyermekek Egészségházban 2019. év decemberétől kezdte meg működését a Szalay János Rendelőintézet által működtetett területi és iskola-védőnői szolgálat, a 3 házi gyermekorvosi praxis, valamint az általuk ellátott iskola-egészségügyi szolgálatok.

5.1.1. Háziorvosi ellátás

Hajdúnánás valamennyi alapellátási körzete betöltött. Az elmúlt időszakban 1-1 házi gyermekorvosi és felnőtt háziorvosi körzet került betöltésre, a korábbi praxistulajdonos nyugállományba vonulása miatt. 2022. évben valamennyi felnőtt háziorvosi és házi gyermekorvosi körzet ellenőrzése megtörtént. Ellenőrzésre került a személyes ellátás biztosítása és a praxisok elérhetősége (személyes, telefonos, stb.), illetve helyszíni ellenőrzések keretében a praxisok személyi- és tárgyi minimumfeltételeinek rendelkezésre állása. A minimumfeltételekkel a szolgáltatók többsége rendelkezett, a megállapított, kisebb tárgyi hiányosságokat az érintett szolgáltatók rövid határidőn belül pótolták.

5.1.2. Fogorvosi ellátás

A 4 alapellátó fogorvosi körzet betöltött. A IV. számú vegyes fogorvosi körzet Tedeji telephelye megszűnt, mivel a szolgáltató a hatályos feladat-ellátási szerződése alapján a telephelyi engedélyének visszavonását kérte.

5.1.3. Védőnői ellátás

Hajdúnánás 7 területi védőnői és 2 főállású iskolavédőnői státusz van. A IV. számú területi védőnői körzet előre láthatóan 2023. október végéig belső helyettesítéssel ellátott a körzet főállású védőnőjének munkába állásáig. A többi védőnői állás betöltött főállású védőnővel.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 6/B. §-a alapján 2023. július 1. napjától a védőnői ellátás biztosításáért a Kormány által rendeletben kijelölt állami intézményfenntartó szerv – az irányító vármegyei intézmény útján – felelős. Hajdú-Bihar vármegyében a kijelölt irányító vármegyei intézmény a Debreceni Egyetem Klinikai Központ.

A védőnői tevékenység szakmai irányításának támogatását a fenti dátumtól kezdődően az Országos Kórházi Főigazgatóság által létrehozott kollegiális védőnői mentorrendszer végzi.

A járási hivatalok népegészségügyi osztályán dolgozó járási védőnők látják el a védőnői hálózat hatósági szakfelügyeletét.

A 2022. évben 1 alkalommal történt rendkívüli eseményhez (halvaszületés) kapcsolódóan a területi védőnő várandósgondozással kapcsolatos tevékenységének vizsgálata. A főállású iskolavédőnőknél az egyeztetett munkatervet szakfelügyeleti ellenőrzése történt meg. A szakfelügyeleti vizsgálatok a munkáltató intézkedését igénylő hiányosságot nem tártak fel. Általánosságban elmondható, hogy a védőnők munkájukat a jogszabályok és a szakmai szabályok betartásával végzik.

5.1.4. Ügyeleti ellátás

2019. január 1. napjától a Szalay János Rendelőintézet biztosította Hajdúnánás város területén az ügyeleti ellátást az Országos Orvosi Ügyelet Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. közreműködésével.

Hajdú-Bihar vármegye alapellátási ügyeleti rendszer modellprogramja keretében Hajdúnánás Városi Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás alapján az OMSZ 2021 augusztusától működtette a hajdúnánási központi ügyeletet. A modellprogram időszakában a Hajdúnánás, Iskola utca 11. alatti telephelyen történt a hajdúnánási lakosok mellett Hajdúdorog város lakosságának az ellátása is.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 6/A. §-a alapján 2023. január 1. napjától az OMSZ feladata az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátás.

A törvény rendelkezése alapján 2023. február 1-től módosult a hajdúnánási ügyeleten az ügyeleti ellátás rendje, továbbá az ellátott terület is. Az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet 15. § (8a) és (8d) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az ügyeleti ellátásba bevonásra kerültek a háziorvosok, akik hétköznap 16:00-22:00 óráig, hétvégén és ünnepnapokon 08:00-14:00 óráig biztosítják az ellátást, míg hétköznap 22:00-08:00 óra, hétvégén és ünnepnap 14:00-08:00 óra között az OMSZ biztosítja az ügyeletet.

A hajdúnánási ügyeleti helyszínen történik hétköznap 16:00-22:00 óráig, hétvégén és ünnepnapokon 08:00-14:00 óráig Hajdúnánás járás településeinek – Hajdúnánás, Polgár, Folyás, Görbeháza, Újtikos, Tiszagyulaháza –, valamint Hajdúdorog város lakosainak ellátása, mely ellátotti kör kiegészül hétköznap 22:00-08:00 óra, hétvégén és ünnepnap 14:00-08:00 óra közötti időszakban a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Tiszavasvári járás településeinek a lakosságával.

Az OMSZ által végzett ügyeleti ellátással kapcsolatosan a járási hivatalhoz panasz, közérdekű bejelentés nem érkezett.

5.1.5. Iskola-egészségügyi ellátás

Az iskola-egészségügyi ellátást 3 házi gyermekorvos, illetve a Szalay János Rendelőintézet által fenntartott iskola-egészségügyi szolgálat és 2 főállású iskolavédőnő látja el.

5.2. Járóbeteg ellátás

Hajdúnánás településre vonatkozóan területi ellátási kötelezettséggel rendelkező, közfinanszírozott járóbeteg-ellátó egészségügyi szolgáltatók – a Szalay János Rendelőintézet, Domokos és Társa Bt. és a Synlab Hungary Kft. – a következő szakorvosi és nem szakorvosi közfinanszírozott óraszámokkal rendelkeznek:

Szakmakód	Szakma- megnevezése	Kapacitás óraszám	
		szakorvosi	nem szakorvosi
100	belgyógyászat	30	
800	bőr- és nemibeteg-ellátás	30	
1402	fizioterápia	9	
600	fül-orr- gégegyógyászat	30	
4000	kardiológia	10	
900	neurológia	10	
1000	ortopédia	15	
1800	pszichiátria	10	
1400	reumatológia	21	
200	sebészet	5	
700	szemészet	30	
400	szülészeti- nőgyógyászat	30	
1002	traumatológia	25	
1900	tüdőgyógyászat	30	
1100	urológia	7	
5100	röntgendiagnosztika	30	
5301	teljeskörű ultrahang -diagnosztika	10	
5700	fizioterápia-gyógytorna		60
7304	otthoni szakápolás		160 vizitóra/hó
5722	fizikoterápia/fizioterápia (asszisztensi tevékenységként)		53
5000	orvosi laboratóriumi diagnosztika	20	

A járóbeteg-ellátó egészségügyi szolgáltatók teljes órászámában működnek, szünetelő kapacitás nincs.

A Szalay János Rendelőintézet „Tüdőgyógyászat” és „Tüdőgondozó” szervezeti egységei az ideiglenes, Bocskai utca 2. szám alatti telephelyről 2019. év decemberében áthelyezésre kerültek az intézet központi épületébe.

A házi gyermekorvosi és a védőnői szolgálat Tulipán utcára történő átköltözése miatt felszabadult helyiségekben kaptak helyet a tüdőgyógyászati és tüdőgondozó szakrendelések, a fizioterápia-gyógytorna szakrendelések, az otthoni szakápolási szolgálat, továbbá kialakításra kerültek a központi helyen történő sterilizálás helyiségei is.

2021-2023. években több szakrendelés teljes körű ellenőrzése történt meg, így a kardiológiai-, sebészeti-, urológiai-, traumatológiai-, neurológiai-, pszichiátriai-, belgyógyászati- és tüdőgyógyászati szakrendelés, valamint az otthoni szakápolási szolgálat.

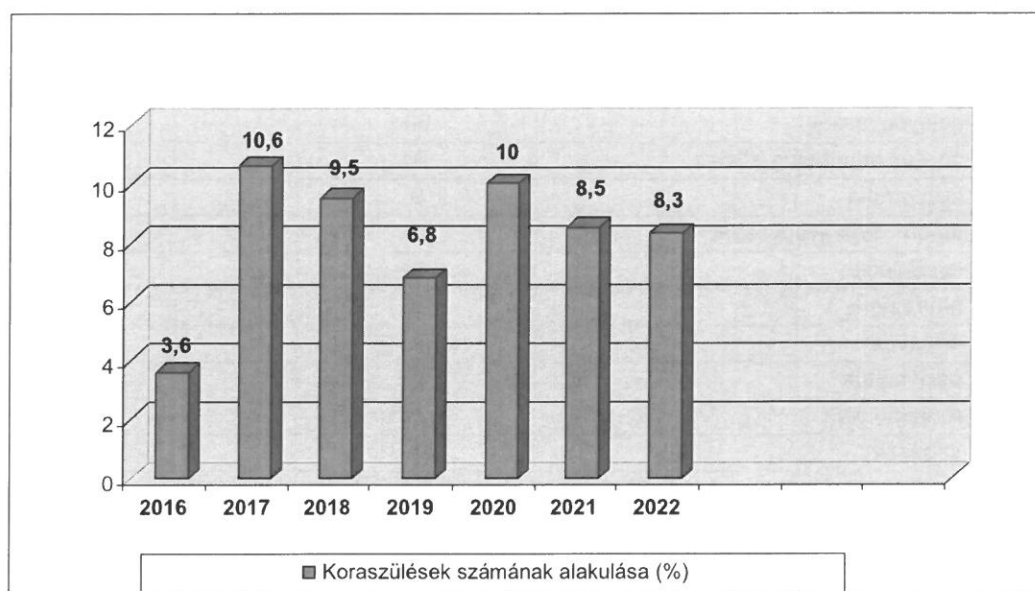
Az ellenőrzések tapasztalata alapján megállapítható, hogy a rendelőintézet egészségügyi tevékenységét kiegyensúlyozott színvonalon és szakmai környezetben nyújtja a betegek részére.

A vizsgált szakrendelések közül 2 esetben hiányosak voltak a higiénés kézmosás tárgyi feltételei, 2 esetben állapította meg a járási hivatal megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakdolgozó hiányát. Megállapításra került továbbá, hogy a vizsgált szakrendelésekre vonatkozóan szakmai – orvosi, szakdolgozói – protokollok nem állnak rendelkezésre. A feltárt tárgyi hiányosságok pótlása megtörtént, határozati intézkedésre, bírság kiszabására nem került sor.

5.3. A védőnői tevékenység adatai

5.3.1. Koraszülések száma

Hajdúnánáson az élveszületések száma 2022. évben 156, ebből a koraszülöttek száma 13 fő, aránya 8,3%, amely megfelel az országos átlagnak (8 – 9%). A koraszülési arány szenzitív statisztikai mutató, amely a családok és a várandós anyák társadalmi, gazdasági, szociális és életmódbeli szokásaira is utalhat. A koraszülések száma és aránya Hajdúnánáson hullámzó tendenciát mutat.

1. ábra: A koraszülések arányának alakulása Hajdúnánáson 2016-2022. között

5.3.2. A gondozottak aránya

A gondozottak száma a védőnői körzetekben 2018. évig mintegy 5%-os emelkedést mutatott, majd ezt követően közel azonos nagyságrendű volt. 2022. év végi adatok alapján a védőnők 869 családot gondoztak, amely az elmúlt évekhez hasonló nagyságrendű. A területi védőnők által a várandósok és az otthon gondozott gyermekek száma körzetenként 136-238 fő közötti volt, átlagosan 168 fő. A veszélyeztetett gondozottak arányában nincs változás az elmúlt évekhez viszonyítva, jellemzően egészségi állapotuk miatt a várandós anyák és a csecsemők köréből kerülnek ki. A szociális okból a fokozott gondozást igénylők aránya igen alacsony. 5 körzetben egyáltalán nincs szociálisan veszélyeztetett család.

Gondozott korcsoport	Védőnői körzet							1. sz. főállású iskolavédőnői körzet**	Hajdúnánás összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.		
	fő								
várandós anya	15	7	8	9	12	15	10		76
csecsemő (0-11 hónapos)	38	27	10	19	13	30	21		158
kisded (12-36 hónapos)	69	43	37	38	44	45	32		308
kisgyermek (36-71 hónapos)	100	92	64	59	64	94	63		536
7-18 éves otthon gondozott	-	-	-	-	-	-	-		-
várandós + gyermekek összesen	222	169	119	125	133	184	126		1078
iskolás* (6 évtől a középiskola befejezéséig)	-	116	293	370	-	144	255	774	1952
2018. október 1-én gondozottak száma összesen	222	285	412	495	133	328	381	774	3030
Finanszírozott pontszám	666	623	650	745	399	696	633	774	5186

3. táblázat: Gondozottak száma védőnői körzetenként, korcsoportonként 2022. december 31-i állapot szerint.

Megjegyzés:

* A helyettesítéssel ellátott 2. sz. iskolavédőnői adatokat is tartalmazza a táblázat.

** A főállású iskolavédőnő 6. évtől a középiskola befejezéséig, a nappali oktatásban résztvevőket látja el.

6. Emlőszűrés

A legutolsó behívás 2021. évben volt, mely év márciusában 705 hajdúnánási hölgy kapott meghívó levelet a Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Campus Emlőcentrumától mammográfiás vizsgálatra a COVID-járvány miatt elmaradt szűrővizsgálatok pótlására. 2021. év júniusában újabb 1 484 fő behívása történt. A megjelentek száma 1 009 fő (46%).

ÖSSZEFOGLALÓ

Általánosan elfogadott, hogy a népesség egészségi állapotára – így halandóságára is – egyaránt döntő befolyással bír a genetikai adottság, az életmód, a gazdasági, társadalmi és magatartásbeli tényezők, a szűkebb és tágabb fizikai környezet állapota, valamint az egészségügyi szolgáltatások minősége és hozzáférhetősége.

A tájékoztatóban a lakosság egészségi állapotát befolyásoló tényezők kerültek bemutatásra, melyek ismerete elengedhetetlen a települési önkormányzat feladatellátása szempontjából.

Hajdúböszörmény, időbélyegző szerint

Digitálisan aláírta: Dr. Ficsor László
Dátum: 2023.09.07 16:04:00 +02'00'

Dr. Ficsor László
hivatalvezető

